

Co je cílem této knihy?	13
První oddíl / Minulost dosud přítomná	
A. POČÁTEK	21
I. Abraham – praotec tří světových náboženství	21
1. Malá úvaha o dějinách světa	21
2. Co víme o Abrahamovi?	23
3. Otec víry	25
4. Spor o abrahamovské dědictví	26
5. Nutnost „dialogu“ mezi židy, křesťany a muslimy	29
II. Problematika počátku	33
1. Židovství – záhada	33
2. Počátky opředené pověstmi	35
3. Jak zacházet s prameny?	36
4. Za integrované dějepisectví	38
5. Prosazování monoteismu	39
6. Adam a univerzalismus Hebrejské bible	41
7. Smlouva s Noem: smlouva a étos pro lidstvo	43
8. Víra v Boha znamená svržení model	45
B. CENTRUM	46
I. Ústřední strukturní prvky	46
1. Exodus: lid a vyvolení	47
2. Sínaj: smlouva a Zákon	49
3. Kanaan: země a zaslíbení	52
II. Ústřední vůdčí postava	55
1. Kdo byl Mojžíš?	55
2. Mojžíšův náboženský profil	56
3. Mojžíš prizmatem židovství, křesťanství a islámu	57
4. Trvalá substance víry a proměnlivá paradigmata	60

C. Dějiny	62
I. Kmenové paradigma předstátního období	62
1. Obsazení země zaslíbené – tři pokusy o rekonstrukci	62
2. Pokus o koherentní pohled	64
3. Trvalé centrum	66
4. Struktura předstátního paradigmatu	67
II. Paradigma říše v době monarchické	69
1. Krize a změna paradigmatu	69
2. Epochální dílo krále Davida	71
3. Davidovo království – dodnes paradigmatický ideál	73
4. David v zrcadle židovství, křesťanství a islámu	74
5. Dvojí tvář Šalomounova a rozdělení království	78
6. Svébytnost profétismu	81
7. Prorok v opozici ke kněžstvu a králi	84
8. Domestikace profétismu v židovství, křesťanství a islámu	85
9. Od rozdělení k zániku říše	88
III. Teokratické paradigma poexilního židovství	92
1. Doba exilu a nová naděje	92
2. Poexilní konsolidace: chrám a Zákon	94
3. Nové, židovské paradigma: teokratická obec	98
4. Vznik židovského náboženství knihy	100
5. Vyhasnutí profétie – a důsledky trvajících dodnes	102
6. Kultura helénistického světa: věk mudrců	104
7. Krize teokracie: od revoluce k „církevnímu státu“	106
8. Apokalyptikové jako varující a jako interpreti doby	110
9. Zničení Jeruzaléma a konec teokracie	112
IV. Rabínsko-synagogální paradigma středověku	116
1. Nový farizejsko-rabínský způsob života	116
2. Vznik ortopraxe: Mišna a Talmud	120
3. Judaismus jako tórické náboženství: život v diaspoře	124
4. Židovské sebevyčlenění a předkřesťanský antijudaismus	129
5. Židovský středověk a počátky křesťanského antijudaismu	132
6. Maurské Španělsko: co spojuje židy a muslimy	136
7. Nezapomínejme: židovské úspěchy v dějinách	139
8. Pronásledování židů křesťany a jeho „důvody“	143
9. Proč judaismus neprošel reformací?	148
V. Asimilační paradigma moderny	152
1. Kabala – nejde o nové paradigma	152
2. I Luther proti židům	156

3. Protižidovští papežové protireformace	159
4. Židovství na prahu moderny	160
5. Případ Spinoza a moderní chápání Boha	164
6. První moderní žid: Moses Mendelssohn	167
7. Lidská práva i pro židy	171
8. Krize identity a změna paradigmatu: reformovaný judaismus	175
9. Sousedství konkurenčních paradigmat	178

Druhý oddíl / Problémy současnosti

A. Od holocaustu ke Státu Izrael	211
I. Minulost, která nechce pominout	211
1. Ve sporu historiků	212
2. Jaký postoj k holocaustu zaujmout?	215
3. Nacionalismus a rasismus – výbušná směs	217
4. Porážka evropského osvícenství	220
5. Pojmenovat viníky: elita a masy	221
6. Fatální antisemitismus jednoho katolíka: Adolf Hitler	225
II. Vytěšňování viny	229
1. Co by se bývalo stalo, kdyby...?	229
2. Jsou to všechno jen iluzorní spekulace?	230
3. Protestanti, kteří neprotestovali: Němečtí křesťané	232
4. Opozice v církvi a přiznání viny	234
5. Papež, který mlčel: Pius XII.	236
6. Vatikánská diplomacie a Jan XXIII.	241
7. Episkopát, který kapituloval: němečtí biskupové	245
8. Církev, která vytěšňovala: polská církev	249
9. Žádný národ není bez viny: Švýcarsko, Spojené státy?	255
10. Strategie tlusté čáry?	257
III. Návrat do Izraele	262
1. Místo asimilace sionismus: Leon Pinsker	262
2. Židovský stát: Theodor Herzl	264
3. Na cestě k založení státu: Chaim Weizmann	267
4. Nikoli země bez národa: problém Palestinců	269
5. Stát Izrael: David Ben Gurion	273
6. Pět válek – a žádný mír	276
B. Spor židů a křesťanů	283
I. Ježíš v dnešním židovsko-křesťanském dialogu	283
1. Ježíšova židovská identita a židovské bádání	283
2. Jak by měl začít dialog o Ježíšovi?	286
3. Co můžeme o Ježíšovi vědět?	288
4. Křesťanství jako židovské – jako specifické náboženství	290

II. Kdo to byl Ježíš?	293
1. Politický revolucionář?	293
2. Mnišský asketa?	295
3. Zbožný farizeus?	297
4. Ne obyčejné hašteření, nýbrž konfrontace a konflikt	301
5. Čím jménem?	302
6. Kdo je vinen Ježíšovou smrtí?	304
III. Víra v Ježíše jakožto Mesiáše?	308
1. Zmrtvýchvstání – nežidovská představa?	308
2. Radikalizace víry v Boha Izraele	312
3. Rozhodnutí víry	313
4. Co zůstává židům a křesťanům společné	314
IV. Dějiny odcizení	317
1. Co už od počátku odlišuje křesťany a židy	317
2. Helénističtí židokřesťané	318
3. Jak došlo k roztržce mezi křesťany a židy?	321
4. Antijudaismus v Novém zákoně	322
5. Exkomunikace křesťanů	324
V. První křesťanská změna paradigmatu: od židokřesťanství k pohanokřesťanství	328
1. Sporný Pavel	328
2. Kongeniální transformace	330
3. Univerzální náboženství lidskosti	334
VI. Křesťanská sebekritika ve světle judaismu	338
1. Křesťanská sebekritika	338
2. Co to znamená, že Bůh má syna?	340
3. Co je to vtělení?	343
4. Trojice – nepřekonatelná překážka?	346
5. Potřebuje Bůh obět vlastního syna?	348
VII. Židovská sebekritika ve světle kázání na hoře?	351
1. Ochota odpouštět	352
2. Vzdát se práva a moci?	355
C. Překonání moderny	359
I. Jak se dostat z krize identity: různé způsoby	359
1. Krize a obnova	359
2. Obavy o kontinuitu a identitu	361
3. Být Židem bez náboženství	362
4. Nábožensky založený žid: Abraham Heschel	363
5. Další otázky	368

II. Základní náboženské možnosti pro budoucnost	370
1. Klasická ortodoxie (Samson R. Hirsch)	370
2. Osvícená ortodoxie: Joseph D. Soloveitchik	372
3. Otázky týkající se Zjevení a Zákona	375
4. Racionalistický reformovaný judaismus (Abraham Geiger)	377
5. Tradice a reforma v konfliktu: Louis Jacobs	379
6. Konzervativismus jako střední cesta (Zacharias Frankel)	383
7. Rekonstrukce judaismu: Mordechaj M. Kaplan	384
8. Ztratil judaismus svou „podstatu“?	388
9. Ostrý spor	390

Třetí oddíl / Výhledy do budoucna

A. Judaismus v postmoderně **425**

I. Vzestup postmoderny	425
1. Co znamená postmoderna?	425
2. Nadějně vyhlídky náboženství do budoucna	427
3. Osvobuzující transformace náboženství: Martin Buber	429
II. Judaismus v postmoderně	434
1. Mezi naprostým odmítnutím a naprostým splynutím	434
2. Nová shoda v základních otázkách?	436
3. Nepominutelné konstanty judaismu	438
4. Budoucnost bez jednotného modelu	439

B. Životní konflikty a budoucnost Zákona **442**

I. Ambivalence Zákona	442
1. Zákon jako osvobození: David Hartman	442
2. Zákon jako břemeno: obtíže prožívaného života	444
3. Zajatci vlastní doktríny o neomylnosti?	446
4. Východiska: nově interpretovat, nebo prostě ignorovat	447
5. Bezvýchodný konflikt? Případ mamzera	449
II. Kvůli Bohu?	451
1. Pro koho jsou tu přikázání? Ješajahu Leibowitz	451
2. Testovací případ – postavení ženy: Judith Plaskowová	452
3. Slučitelnost Zákona a svobody? Eugene B. Borowitz	455
4. Základem zůstává smlouva	457
5. Jak v budoucnu chápat Zákon? Otázka pro židy i křesťany	458

III. Kvůli člověku	461
1. Co je nejvyšší normou?	461
2. Rabín tehdejší a dnešní	462
3. Pavel proti Zákonu?	464

4. Je Zákon překonaný?	466
5. Tóra platí i nadále	467
6. Osvobození od halachy	469
7. Láska jako naplnění Zákona	473
IV. Budoucnost Božího lidu	475
1. Trvající zaslíbení	475
2. Co se stane s Izraelem?	478
3. Důsledky pro vztah Izraele a církve	479
4. Co si dnes počít se šabatem a nedělí?	482
C. Židé, muslimové a budoucnost Státu Izrael	486
I. Velký ideál	486
1. Stát Židů – signál pro změnu paradigmatu	486
2. Izrael – entita náboženská nebo politická?	487
3. Náboženský pluralismus, nebo státní náboženství v židovském státě?	490
4. Kdo je vlastně Žid?	492
II. Tragický konflikt	495
1. Spor dvou národů o jedno území	495
2. Vydržet – stáhnout se zpět – vytěsnit?	498
3. Demokratická společnost, nebo národní bezpečnostní stát?	501
4. Nebezpečí pro lidská práva a mír	503
5. Arabské dilema: Izrael buď nežidovský, nebo nedemokratický	505
6. Intifáda a palestinský stát	507
7. Víra v národ místo víry v Boha?	510
III. Na cestě k míru	513
1. Krajní postoje nemají naději	513
2. Země za mír?	516
3. Biblické argumenty ve prospěch státních hranic?	519
4. Pro křesťany platí: kritická solidarita	521
IV. Reálně utopická vize míru	525
1. Co by se z Izraele mohlo stát	525
2. A Jeruzalém?	526
3. Dvě vlajky nad „městem míru“?	530
4. Obnovení chrámu?	533
5. Skalní dóm – znamení jednoty abrahamovské ekumeny?	534
6. Společně se modlit?	536

D. Jak je po holocaustu možné mluvit o Bohu?	539
I. Holocaust v židovské teologii	539
1. Fixace na holocaust?	540
2. Holocaust – nová Sínaj?	541
3. Holocaust jako Antisínaj moderny	542
4. Důsledky: Překonání nihilismu	544
II. Jak je Bůh chápán po Osvětimi	547
1. Je Bůh vůči utrpení bezmocný?	547
2. Stvoření světa – Boží sebeomezení?	549
3. Nikoli nesoucitný ani politováníhodný, nýbrž spolutrpicí Bůh	551
4. Ukřižovaný Bůh?	552
5. Odpověď na otázku teodiceje	555
6. Nechtít teoreticky pochopit nesmyslné utrpení, ale s důvěrou v něm obstát	556
7. Třetí cesta	558
Nový světový řád není možný bez nového světového étosu	
Aktuální epilog	579
Třetí šance pro postmoderní světový řád	580
Země za mír!	581
Možná ponaučení z války v Zálivu	583
Postulát 1: Svět nepřežije bez světového étosu	585
Postulát 2: Nebude světového míru bez náboženského smíru	587
Postulát 3: Nebude náboženského míru bez náboženského dialogu	589
Předpoklady míru na Blízkém východě	596
Slovníky	597
Zkratky	598
Doslov	599
Rejstříky	606